

KISS REBEKA

*Társadalomtudományi Kutatóközpont Politikatudományi Intézet; Nemzeti
Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar*

Az ország (legrosszabb) törvényei: A törvényhozási selejtek konceptiója*

A jogalkotás minőségét a szakirodalom sokféle módon definiálta. Ezek közül négy dimenzió különösen gyakran felmerül. Egyfelől a közpolitikai, másodszorban a jogi-alkotmányos-formális, harmadrészt az eljárási, negyedikként a stabilitási szempontok. A minőségi jogalkotás koncepcióját szem előtt tartó törvényalkotás világos és széles körben támogatott közpolitikai céllal rendelkezik. Előkészítése és elfogadása nyilvános, a szakmai és társadalmi egyeztetések megtartására és azok figyelembevételére támaszkodik. Hatékonyság, koherencia, átláthatóság és elfogadásukat követően azok későbbi viszonylagos stabilitása jellemzi. Érvelésünk lényege, hogy egy „jó” jogszabály a jogalkotás minőségének négy kritikus dimenziója tekintetében megfelelő. Ezzel szemben a törvényhozási selejt nem éri el a közpolitikai célját, jogalkotási célja nem világos, szövege inkoherens, ellentmond a hatályos joganyagoknak és alkotmányos elveknek. Előkészítését az eljárási szempontból szükséges társadalmi és szakmai egyeztetések megkerülése vagy azok figyelembevételének elmaradása, parlamenti tárgyalását a szakmailag indokolatlan kivételes és sürgős eljárás, valamint a parlamenti konszenzus hiánya jellemzi. A „rossz” törvény jellegzetessége az is, hogy elfogadását követően rövid időn belül és számos ponton módosításra szorul vagy hatályon kívül kell helyezni. Tanulmányunkban a törvényhozási selejtet olyan törvényként határozzuk meg, mely mind a négy fent említett szempontból hiányosságokat mutat. A törvényhozási selejt így meghatározott fogalmát több ország jogalkotásából vett példákkal illusztráljuk. A vizsgált dimenziók mindegyikét külön indexekkel operacionalizáljuk, amelyek olyan összetevőkre támaszkodnak, mint az érdekelt felekkel folytatott konzultációk, társadalmi egyeztetések, a törvényjavaslat benyújtása és a törvény elfogadása között eltelt idő, valamint az alkotmányossági felülvizsgálatok eredményei.

* A Kulturális és Innovációs Minisztérium Kooperatív Doktori Program Doktori Hallgatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

A kutatást az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programja támogatta az OPTED – Observatory for Political Texts in European Democracies 951832 számú támogatási megállapodás keretében.